

A large, golden, cylindrical sculpture, possibly a piece of art or a functional object, is mounted on a silver, tripod-style metal stand. The sculpture has a flared top and bottom, with a series of small, protruding elements around the upper section. It is set in an open field with a line of trees in the background under a clear sky.

KILDEDAL
BY

**Kunstprogram for
Kildedal By**

Indhold

Baggrund for kunstprogrammet

Kunst i Ballerup Kommune

Kunst i nye alliancer

Hvordan arbejder vi med kunst?

Metode

Forskellige kunstneriske arbejdsmetoder i spil

Steder for kunst i Kildedal By
– alle skalaer i spil

Organisering og realisering

Finansiering af kunstværker

Fem faser for kunst i byggeprojekter

Formidling og kommunikation

Strategiske samarbejdspartnere

Rammer for fundraising

Baggrund for kunstprogrammet

Mellem det åbne land og den tætte by bygger vi Kildedal By ved Kildedal Station i Ballerup Kommune. I den nye by har vi en bæredygtig tilgang til livet og naturen. Vi sætter fokus på fællesskabet, dyrker sundheden og inspireres af fremsynede virksomheder med vokseværk. Kildedal By opføres over de næste 10-15 år med 2000 boliger og 5000 arbejdspladser ud fra høje ambitioner til kvalitet og til kunst i det offentlige rum.

Ønsket er at skabe en levende by med et mangfoldigt æstetisk og sanseligt udtryk. Inddragelse af kunstneriske kompetencer er derfor en naturlig del af alle faser i byens tilblivelse. Ambitionen er at sætte nye standarder for, hvordan og hvornår kunsten kan være med til at sætte et aftryk på skabelsen af den nye by.

Bag byen står udviklingselskabet Kildedal P/S, der ejes af Ballerup Kommune og PensionDanmark. Det bliver en rigtig by omgivet af natur og med byliv, boliger, butikker, bevægelsehus, byforening,

børneinstitutioner, bypark og to byværter, som hjælper fællesskaber på vej og sikrer fortsat høje ambitioner for bæredygtighed og natur.

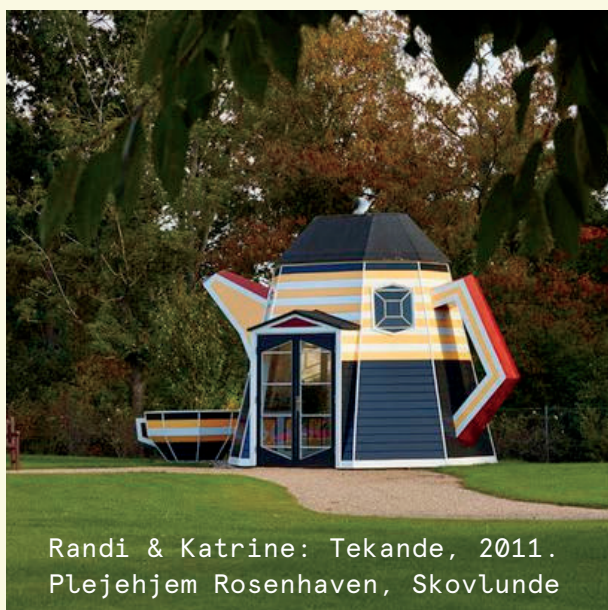

Foto: Jeppe Hein: Modified Social Benches. Västere Hamn, Malmø. Foto Råder Jørgensen

Forsideillustration: Hartmut Stockter: Det store Panorama Periskop, 2013 Harrestrup Ådal, Ballerup. Foto Ballerup Kommune

Kunst i Ballerup Kommune

Ballerup Kommune har lang tradition for at arbejde ambitiøst med kunst som en del af det levede liv i byen. Siden 1998 har kommunen afsat 2 procent til kunst ved nybyggeri, grundsalg og større renoveringer.

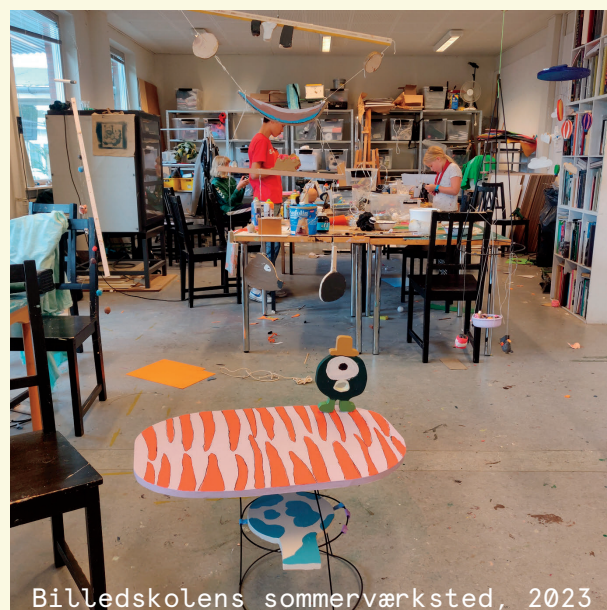
Randi & Katrine: Tekande, 2011.
Plejehjem Rosenhaven, Skovlunde

Kunst er i kommunen også et læringsrum, hvor byens borgere inviteres ind på forskellige måder: Digitale online kunstguides er tilgængelige 24/7 i det offentlige rum og børn og unge arbejder med kunstneriske processer i en billedskole, et børnekulturcenter og en kulturtjeneste.

Ellen Hyllemose: Uden titel, 2009.

Derfor er by- og bygningsintegreret kunst en naturlig del af de forskellige bysamfund og kvarterer i kommunen. Her tilbydes borgerne interessante kunstneriske oplevelser i landskabet og i det offentlige byggede miljø.

Billedskolens sommerværksted, 2023

I Udviklingen af Kildedal By fortsætter vi traditionen med de inddragende processer ved at arbejde med kunst som læring og som en integreret del af byens formgivning på lige fod med arkitektur og landskab.

QR koder til online Kunstguides

Anders Bonnesen: Hvis du ikke ved, hvor du skal hen, fører alle vej dertil, 2017, Vejle. Foto Torben Petersen

Kunst i nye alliancer

I Kildedal er kunsten med til at bygge by i alle faser af dens udvikling. Vi ser kunsten som en central strategisk medspiller.

Kunstnerens særlige blik giver et undersøgende, analytisk og æstetisk samspil med alle fag og aktører, der er med til at skabe en spændende og relevant by for borgere, besøgende og erhvervsliv.

De overordnede krav til Kildedal By er beskrevet i kvalitetsprogrammet, hvor

kunsten er indskrevet som et vigtigt element.

Med dette kunstprogram peges på, hvordan kunsten kan bidrage i byudviklingen, både i det byggede miljø og i landskabet ved at sanseliggøre, reflektere, spejle og eksperimentere med den bæredygtige tilgang, der ligger til grund for udviklingen af Kildedal By.

Arendse Krabbe: R(O)UTE, Nordhavn, 2022 Foto: Frida Gregersen

I Kildedal By bidrager alle, der bygger økonomisk og praktisk til at få kunsten integreret i byens offentlige rum. Arbejdet med kunsten i Kildedal er en ambitiøs helhedsorienteret fælles satsning, der muliggøres af modige partnere. Samlet afsættes til kunsten i Kildedal en sum på 37,5 mio. kr. over hele udviklingsperioden.

Midlerne afsættes, fordi vi ser kunsten som en innovativ platform, der går på tværs af byen og tilbyder nye perspektiver.

Kunsten kan skabe engagement, sanselighed og være medskaber af en levende og bæredygtig by at bo i, arbejde i og besøge.

At der afsættes midler fra start, giver kunsten handlekraft og skaber alsidighed i kunstprojekterne, idet kunstnere kan inddrages i alle faser af byudviklingen og i forskellige typer unikke samarbejder.

Hvordan arbejder vi med kunst?

Kunstsatsningen i Kildedal By har fokus på kunst, som kan opleves fra eller i det offentlige rum – på bygninger, pladser, broer, gader, stræder, i parker og landskabet.

Kunstprogrammet i Kildedal beskriver, hvordan kunsten skal visualisere det ambitiøse værdigrundlag, der udgør kernen i den nye Kildedal By.

Det indeværende kunstprogram er en manual, der opridser metoder og muligheder for, hvordan og hvor

kunsten kan sætte ind og give et afgørende, ambitiøst og blivende aftryk i byen.

Kunstprogrammet skal fungere som et hjælpeværktøj, hvis formål er at sørge for et stærkt fokus.

Der er en tæt forbindelse mellem kunstens DNA og byens identitet. Det overordnede fokus er det samme; nemlig en bæredygtig tilgang til livet. Det vil kunsten være med til at synliggøre, eksperimentere med og materialisere.

Mette Winckelmann: Herfra hvor vi står, 2020. Tre kroner
Foto Torben Petersen

Jesper Aabille: Mobilt køkken, 2007, Køge
Foto Tuala Hjarnø

Camilla Berner: Planteportræt, 2022, Haderslev
Foto Kunstneren

Kunsten står ikke alene med at synliggøre og materialisere idéen om en bæredygtig tilgang til livet. Dette vil være tydeligt i alle lag af programmeringen af byen. Kunstprogrammet står på skuldrene af visionen, værdiprogrammet, helhedsplanen og kvalitetsprogrammet.

Dog vil kunsten ved sin eksperimenterende karakter være en anderledes markør, der med sit sanselige sprog vil skabe et synligt lag i byens mange forskellige typer rum og fællesskaber. Kunsten tænkes som en refleksionsramme, der sætter tanker i gang eller peger på nye måder at se sit sted og verden på i et bæredygtigt perspektiv.

Metode

Den bæredygtige tilgang er et overordnet fokus for kunsten i Kildedal. Når vi arbejder med bæredygtighed, tager vi afsæt i tre spørgsmål, hver gang et kunstprojekt opstartes. Disse fungerer som pejlemærker for kunstrådet for Kildedal By

og sikrer en alsidighed i valg af kunstnere, processer og projekter, samt fastholder et helhedsgreb gennem hele udviklingsprocessen. Spørgsmålene er med til at indkredse og definere valg af kunstner, valg af metode og valg af sted.

STRATEGISKE PEJLEMÆRKER	
BÆREDYGTIGHED	SPØRGSMÅL TIL VALG AF KUNSTNER, METODE OG STED
	Hvor og hvordan skaber kunsten et særegent <u>sted</u> ?
	Hvor og hvordan skaber kunsten <u>handling</u> ?
	Hvorledes <u>forbinder</u> kunsten byen på tværs af aktører og steder?

Første spørgsmål:

Dette spørgsmål sikrer, at der arbejdes med placemaking. Kunsten kan spille en helt særlig rolle og skabe merværdi.

Andet spørgsmål:

Dette understøtter, hvordan kunsten kan bidrage til et socialt og aktivt rum, og hvor der kan handles og reflekteres i fællesskab.

Tredje spørgsmål:

Dette spørgsmål understøtter synergier og sammenhængskraft gennem byens menneskelige og topografiske rum.

Forskellige kunstneriske arbejdsmetoder i spil

Kunstnere er ofte gode til at identificere, analysere og kortlægge steder, fysisk infrastruktur og områder, der indeholder betydningsfulde æstetiske, historiske, sociale eller økonomiske værdier, som gør stedet unikt.

De er ofte også gode til at samarbejde med andre faggrupper om alternative måder at tænke form og materiale på. Eller til at engagere borgere og andre aktører aktivt i de kunstneriske processer.

Siv Bugge Vatnes: Å flytta et punktum, Stavanger Foto Christopher Johanssen

Derfor ønsker vi også at eksperimentere med at inddrage kunstnerne i roller som eksempelvis rådgiver, igangsætter eller kurator. Udover den primære rolle som producent af kunstværker til det offentlige rum, kan kunstneren i nogle projekter samarbejde med andre rådgivere om at realisere og formgive et byrum, en bygning, en byplan eller et naturrum. Der vil her være tale om samskabelse mellem flere forskellige aktører, eksempelvis biologer, byplanlæggere og arkitekter.

Andre kunstnere er gode til at engagere og skabe ejerskab gennem kunstneriske aktiviteter og handlinger. Disse er oplagte at invitere, når der igangsættes midlertidige kunstneriske aktiviteter eller workshops. Andre igen arbejder mere socialt og procesorienteret, en praksis der fungerer godt i huskunstnerprojekter tilknyttet en skole eller en virksomhed. Eller borgerprojekter hvor man samles om et håndværk eller en kunstnerisk læringsproces med fokus på genbrug eller lignende.

Steder for kunst i Kildedal By – alle skalaer i spil

Når kunsten tænkes med fra start i udviklingsprocessen, opstår der en unik mulighed for at integrere den i alle skalaer af byens rum og omgivelser. Det er noget ganske særligt, og det giver mulighed for at skabe værdifulde, anderledes møder med kunsten uventede steder og skalaer i byen, fra kantstenen og pladsen i byen til naturens

til tider bittelille kvist eller langstrakte store skala i parken. Fra hjemmets til kvarterets nære skala, hvor hverdagslivet leves alene eller i fællesskab med andre. I infrastrukturen, hvor byen kobles med sig selv og med resten af verden til virksomhedens skala, hvor det lokale bindes sammen med det internationale.

Jakob Kudsk Steensen, *The Deep Listener*, 2019. Courtesy the artist. Serpentine Augmented Architecture in collaboration with Google Arts & Culture and Sir David Adjaye OBE

Organisering og realisering

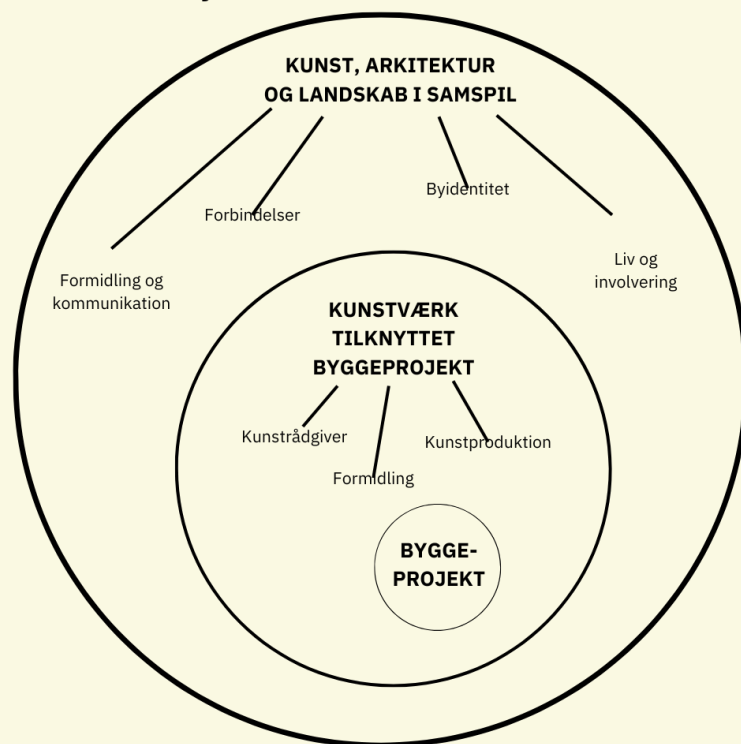
I Kildedal By afsætter alle en procentdel af byggesummen til Kildedals Kunstpulje, så vi sikrer, at kunsten er med helt fra starten i alle byggeprojekter.

Det gælder både, når Kildedal P/S arbejder med offentlige anlæg, når Ballerup Kommune bygger institutioner, og når investorer bygger til erhverv og bolig.

Det afsatte beløb til kunst kobles til det enkelte byggeprojekt og udmønter sig i et eller flere unikke værk(er) placeret i det offentlige rum i forbindelse med byggeprojektet.

Det er Kildedal Kunstråd, der har det overordnede ansvar for at værkerne lever op til ambitionerne i kunstprogrammet.

Hvordan arbejder vi med kunst?

Til hvert byggeri nedsættes et kunstudvalg, der består af medlemmer fra Arealudviklingsselskabet Kildedal P/S og Ballerup Kommune (Kildedals kunstråd) og den aktuelle byggherre bag byggeprojektet samt en kunstfaglig rådgiver.

Ud fra kunstprogrammet indkredser kunstudvalget, hvor det giver mening at arbejde med kunsten, hvordan opgaven rammesættes, og hvordan der udpeges kunstnere til varetagelse af opgaven. Hele vejen bistået af en specialiseret kunstrådgiver med erfaring i at arbejde med kunst i det offentlige rum. Investorer og byggherrer er selvskrevne i kunstudvalget på egne byggeprojekter. De inddrages fra start til slut med beslutningskompetence.

Hesselholt og Mejlvang, Annie, 2006, Østerhøj. Foto Ballerup Kommune

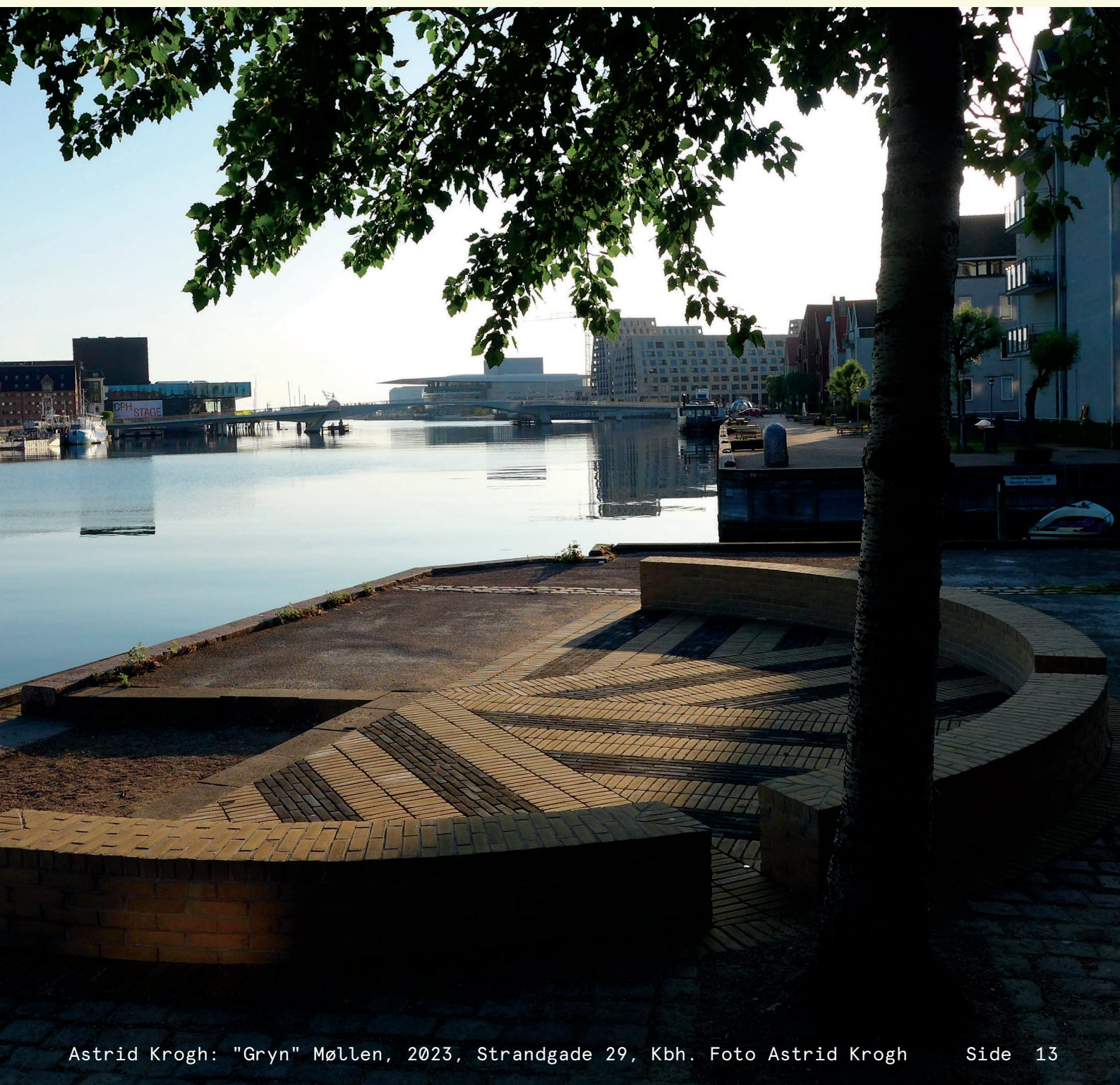
Organisering og realisering

For alle projekter gælder det, at kunstværkerne udvikles i tæt samarbejde med bygherrers arkitekter og tekniske rådgivere, så der tages højde for krav og ønsker.

Som investor er man derfor i Kildedal sikker på at blive inddraget i samarbejdet, samt at de høje ambitioner for kunsten

indfries i et helhedsorienteret, kvalificeret og samlet greb på det enkelte kunstværk og på den samlede kunsteriske fortælling i hele byen.

Hvert enkelt kunstværk bliver formidlet og indgår samtidigt i et større samlet formidlingsgreb for byens kunst.

Finansiering af kunstværker

Alle der bygger i Kildedal By, er forpligtet til at bidrage til Kildedals Kunstpulje og efterleve kunstprogrammet. Det sker ved, at de afsatte midler til kunst på de enkelte byggeprojekter bruges til kunstproduktion, kunstnerhonorar, et særskilt formidlingstiltag, til den kunstfaglige rådgiver og eventuelt fundraising.

I alle kunstsager vurderes det, om der skal arbejdes med fondsmedfinansiering eller om kunstværket skal realiseres for basisbudgettet.

Beslutningen herom tages i kunstudvalget. Arbejdet med dette varetages af Kildedal P/S bistået af kunstrådgiver.

Kildedal P/S understøtter kontakt til relevante aktører på tværs af projekter, herunder også arkiver, lokale foreninger og andre relevante tiltag og instanser i kommunen og i lokalområdet. Det er også Kildedal P/S, der sørger for kontakt mellem projekterne i udvikling, så der skabes forståelse og dannes en solid grobund for tværfaglighed i projekterne.

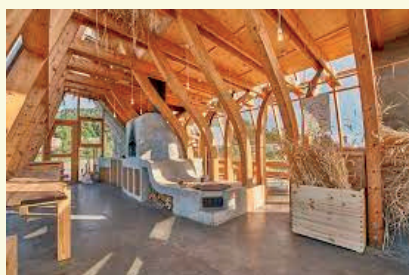
Fem faser for kunst i byggeprojekter

Udviklingen af kunstprojekterne løber over fem faser fra opstart til realisering. I hver fase afholdes et møde i kunstudvalget. Disse møder er en del af den eksisterende samarbejdsstruktur med styregruppemøder. Fremdriften mellem kunstudvalgsmøderne faciliteres af kunstrådgiver i samarbejde med Kildedal P/S.

Kunstprojekterne godkendes endeligt af det nedsatte kunstudvalg. Herefter er det bygherrens ansvar at kontrahere med kunstner(e). Bygherrer har ansvar for kunstprojektets udførelse sammen med kunstner, bistået af kunstrådgiver. Efter færdiggørelse overgår drift og vedligehold til ejer af det areal, kunstværket er på.

Future Farmers: Fladbread Society, Bjørvika, Oslo. Work in progress by Future Farmers for Bjørvika Utvikling. Foto Monica Løvdahl

Fem faser for kunst i byggeprojekter

Opstart af kunstsag. Kunstudvalg for byggeprojektet nedsættes. Består af Kildedal P/S, Ballerup Kommune og investor. Fælles referenceramme for kunstdialog etableres ud fra kunstprogrammet. Kunstrådgiver tilknyttes.

1

Opgavestillelse.

Kunstens rolle afklares og beskrives. Opgaven formuleres inkl. rammebudget og tidsplan. Holdning til drift og vedligehold afklares. Bygherre præsenterer visioner for byggeprojektet til kunstudvalget. Hvis rådgivere er valgt, deltager de også på mødet. Efter dialog om kunstens potentiale defineres opgaven på baggrund af dialog og analyser af kunstrådgiver.

2

Udvælgelse.

Dialog om valg af kunstnerisk metode, proces og forproces. Derefter valg af kunstner på baggrund af pitch, direkte invitation, konkurrence eller open call. Kunstner udvikler proces og/eller idé og skitser i dialog med brugere, arkitekt og kunstrådgiver. Skitsepræsentation inkl. fx projektbeskrivelse, rumlige visualiseringer, redegørelse for materialer og udførelse, tidsplan, budget og vedligeholdelsesmateriale. Vurdering af skitseforslag. Kunstudvalg vælger kunst(er), som skal lave projekt.

3

Skitsearbejde.

Kunstner(e) udarbejder skitse(r). Ud fra disse vurderes det, om kunstner har behov for byggeteknisk rådgivning og det sikres, at kunstner arbejder på skitseprojekt i dialog/samarbejde med arkitekt, brugere og evt. byggeteknisk rådgiver. Kunstrådgiveren afholder møde med kunstner og godkender kunstfagligt indhold og opstillet budget. Kunstudvalget udvælger kunstner.

4

Projektudvikling.

Indgåelse af entrepris- eller rådgiverkontrakt med kunstner. Samarbejde mellem kunstner og byggeprojektets rådgivere. Tæt dialog med bygherre/brugere om drift og vedligehold. Skitseforslag bearbejdes til projektmateriale. De formelle møder i kunstudvalget er afsluttet. Møder afholdes med kunstner, den ansvarlige for byggeprojektet og kunstrådgiver. Rådgiver bistår kunstner og sikrer dialog mellem parterne, fremdrift og kvalitet i kunstprojektet.

5

Udførsel og overdragelse.

Kunstværket udføres efter Indgåelse af aftale ml. kunstner og entreprenør/bygherre om roller og ansvar. Byggeledelse styrer, koordinerer og afrapporterer arbejde og fremdrift. Kunstner (og evt. byggeprojektets rådgivere) fører tilsyn med udførelsen. Kunstner afleverer tekst, fotos, drifts- og vedligeholdelsesplan. Overdragelsesforretning og godkendelse. Indvielse og formidling. Kunstrådgiver evaluerer proces og resultat skriftligt.

Formidling og kommunikation

I Ballerup Kommune er formidling, inddragelse og læring en naturlig del af at arbejde med kunst. Dette engagerende perspektiv knytter vi an til og styrker.

Vi ser kunsten som undersøgelsesfelt, der skaber læring. Det er derfor naturligt at arbejde formidlingsstrategisk med den læring, som kunsten er med til at igangsætte og som kan gøre os klogere på at bygge levende by af høj kvalitet.

Det giver en formidling, hvor både fagfolk, kommune, borgere og andre aktører får indblik, deltager og udveksler viden undervejs.

Under hele den lange udviklingsproces afholdes der således en række tværfaglige tiltag: forskningsfaglige konferencer, kunstneriske samtaler, workshops og vandringer, der alle knytter sig til dette læringsperspektiv. Hvert projekt har minimum et konkret formidlingstiltag med fokus på at folde kunstværkerne ud på stedet, som også er en del af en større samlet formidling af kunst i Kildedal.

Eksekvering og udførelse varetages af den tilknyttede kunstrådgiver i samarbejde med kommunikationsmedarbejderen i Kildedal P/S og i tæt samarbejde med byherren og Kildedal P/S, så der er sammenhæng mellem de forskellige tiltag.

Præcis hvilken formidling, der passer til de enkelte byggeprojekter vurderes løbende. Dog er det helt oplagt at samarbejde med Ballerups mange gode kunstplatforme og formidlingstilbud, samt at der derudover rækkes ud til nye partnere inden for eksempelvis kunstformidling, landskab, byudvikling og arkitektur. De nye parter kan både være regionale og internationale ud fra den ambition at skabe opmærksomhed om et projekt af denne kaliber.

Strategiske samarbejdspartnere

Kunstprogrammet lægger op til, at der arbejdes tæt med aktører og strategiske samarbejdspartnere igennem hele forløbet både lokale, regionale og internationale partnere.

Det skal ske med afsæt i de høje faglige ambitioner, der er for udviklingen af Kildedal By, samt ud fra et ønske om at konsolidere kunstprojekterne solidt fra start, skabe læring samt være en case til inspiration.

Det nære netværk skal være med til at skabe ejerskab og inddragelse undervejs lokalt. De regionale og internationale netværk skal sikre en høj faglig standard og bidrage med dialog, vidensudveksling og perspektiver på kunst i byudviklingsammenhænge.

Der er fokus på læring og kapacitetsopbygning igennem hele udviklingsperioden og et afgørende fokus er, at den akkumulerede viden vender tilbage til Ballerup Kommune og styrker kunstens rolle i kommunen.

Andre strategiske samarbejdspartnere med lærings- og formidlingssigte henvendt mere bredt afsøges også. Disse samarbejder kunne knytte sig an til midlertidige og borgerinddragende projekter, mens byen bliver til. Herudover undersøges muligheden for et strategisk forskningssamarbejde med en undervisningsinstitution i feltet omkring kunst i det offentlige rum og kunst i byudvikling. Dette vil sætte Kildedals ambitiøse arbejde med kunst i et bredere læringsperspektiv.

Molly Haslund: Jeg er ikke en fejl og andre personlige Statements, 2020, Hvidovre. Foto Mathilde Haaning

Rammer for fundraising

Ambitionen er at tiltrække supplerende midler til at realisere kunstprogrammet på højeste niveau. Fundraising og medfinansiering sker i forbindelse med kunsten på de enkelte byggeprojekter, til tværfaglig vidensudveksling og til formidlingsstrategiske mål. Det er hoplagt at arbejde med partnerskaber, hvor der forventes en medfinansiering på cirka 50 procent.

Det er erfaringen, at det er hensigtsmæssigt at kickstarte processen med at arbejde seriøst med kunst for egne midler for at vise mod og risikovillighed. Det giver også manøvreplads og handlekraft.

Herefter indkredses de strategiske mål og fondene inviteres ind i konkrete samarbejder.

I samarbejdet med fondene vægtes en åben tværfaglig dialog, hvor parterne styrker hinanden gennem gensidig udveksling af viden og kompetencer. Det er med til at sikre et stærkt tværfagligt fundament for udviklingen af en levende by i Kildedal.

Det er Kildedal P/S, sammen med kunstrådgiveren, der faciliterer arbejdet med fondsfinansiering. Midler til arbejdet kommer fra kunstmidlerne i det konkrete byggeprojekt, som der søges til. For at beholde flow i udviklingen i kunstprojektet, som der søges medfinansiering til, kan der arbejdes med en A- og B-model for kunstopgaven. På denne måde bliver kunstprojektet gennemført, også selv hvis en medfinansiering ikke falder på plads.

René Schmidt: Amagerfælled Skole Geometri,
2015. Amagerfælled skolegård. Kunstværk integreret i
anlæg, tegnet af Nordarchitects og udført af
TingBrandt Landskab. Foto Nordarchitects

"Med kunsten gør vi det til en oplevelse at komme til Kildedal By.

Kunsten skaber en rød tråd gennem byens forskellige kvarterer og mellem dig og alle andre, der besøger, bor i eller bruger byen."

**Tim E. Halvorsen,
udviklingsdirektør,
Kildedal P/S**

KUNSTPROGRAM FOR KILDEDAL BY 2023

Kunstprogrammet er udarbejdet af [redacted] arealudviklingselskabet Kildedal By P/S i 2023 med bistand fra kunstrådgiver Charlotte Bagger Brandt, Råderum og Ballerup Kommunes kultur- og fritidsforvaltning. [redacted]

Tak til arkitekt Gitte Juul, billedhugger Karin Lorentzen og billedkunstner Mette Winckelmann for kunstnerisk sparring. [redacted]

Programmet kan ses og hentes på www.Kildedalby.dk, hvor du også finder kontaktoplysninger til sekretariaet i Kildedal By P/S.